

Presentació del **Sr. Benet Armengol Obradors** - Membre del Patronat de la Fundació : Avui ens acompanya el professor Oliver. Té un CV extens, escriu en diverses publicacions, i ha escrit entre d'altres llibres, l'"Espanya 2020 un mestissatge ineludible". És un home que ha estudiat molt, des del punt de vista econòmic, el fenomen immigratori i sobretot s'ha fixat en el sector industrial, i és aquesta, una de les raons per la que l'hem convidat. El professor Oliver és capaç, en mig dels números, aplicar el sentit comú en els seus estudis, pel seu contacte amb l'economia real.

Josep Oliver Alonso. Catedràtic d'Economia Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona. Estudiós de les interrelacions entre les economies catalana i espanyola i del mercat de treball, el fenomen de la immigració i la distribució de la renda. És assessor del Servei d'Estudis de Catalunya Caixa i Director de l'Índex Manpower sobre la situació del mercat de treball a Espanya. Autor de diverses publicacions, algunes d'elles amb ressò a The Economist o Financial Times. Col·labora habitualment a El Periódico i 5 Dias així com a altres medis. Premi Catalunya d'Economia 1994 i Premi Sardà Dexeus del Col·legi d'Economistes millor llibre d'Economia els anys 2005 2007.

Josep Oliver Alonso: josep.oliver@uab.es

Índex

1. **D'on venen els problemes que tenim?**
2. **Què ens espera en aquest moment de cruïlla a la indústria?**
3. **Què ens espera de cara al futur?**

Quan s'analitza la situació actual, cal sortir fóra del despatx i veure si aquests anàlisis que fem són raonables.

A l'hora de plantejar aquesta xerrada, pel juliol, la situació de l'euro era complicada, i va quedar clar que parlariem d'indústria però, a mesura que han anat avançant els dies i justament quan falten 24 hores perquè es reuneixin a Brussel·les els Caps d'Estats i decideixin el nostre futur, em va semblar que tot i que parlarem de la indústria, caldrà parlar de la situació de l'euro, perquè si la situació es complica més, hi ha la possibilitat que Alemanya i els seus aliats marxin de la moneda única i el futur serà més complex.

En aquest context dividirem la situació en 3 grans àmbits, sinó serà difícil entendre la proposta que porto. Sóc molt proindustrial, com mostro en una de les meves publicacions abans no citades de la quota de Catalunya en els mercats europeus, el procés de capitalització i de millora del capital humà en la nostra indústria produïda en els anys 2000, com veure el futur que ens espera? és un futur que sense un teixit potent serà complicat, encara que amb una indústria potent també ho serà. Tot i així veig més complicat el futur de la resta de Espanya que el nostre. I per què? I aquí ve la primera divisió:

1. D'on venen els problemes que tenim?

Hem de compartir un diagnòstic. Inicialment tots pensem que la festa va ser grossa, i segur que fariem propostes comunes que tothom les firmaria, però si entrem en el detall sovint no es comparteixen. Cal mirar endarrera. Mirar els anys

de la crisi i projectar-nos cap el futur. Començaré pels desequilibris i la crisi financera. El primer que hem de retenir és que vam créixer espectacularment, la línia argumental bàsica del 1995 fins al 2008 és que la restricció exterior, quan existia la pesseta, desapareix. Abans quan s'arribava a un 3% aprox. del PIB, s'encenien totes les alarmes i el govern havia d'intervenir i tornar a començar. Aquesta és la història de la nostra economia fins l'any 1995 i aquesta restricció exterior va desaparèixer. Un cop els mercats estan convençuts que Espanya estarà en l'euro, te accés a l'estalvi de l'euro sense restriccions i comença una expansió del crèdit que no té límits en relació amb la capacitat d'estalvi del país. Això comporta un creixement del 20% anual acumulatiu durant 12 anys. Calculin. A Catalunya una mica menys, el 18%. Aquesta és la base de l'expansió. A Catalunya només agafant crèdit bancari, passa de 50.000 milions d'euros al 1996 a 350.000 milions d'euros al 2008 i, en termes del PIB, del 60 al 160%. El problema és que se suma la crisi financera més gran dels últims 70 anys. Tot aquest model basat en el finançament barat i abundant desapareix. Unes dades més:

- El sector família té un deute total en l'any 1998 de 200.000 milions, 10 anys després, ha passat a 1 bilió.
- El sector empreses de la construcció immobiliària té un crèdit bancari de 50.000 milions al 1998 que passa a 450.000 milions al 2008.
- Les empreses noves de la construcció, no financeres, els augmenta el crèdit menys, de 300.000 a 700.000.

Globalment, el sector privat de l'economia passa d'un endeutament del 150% del PIB de l'any 1997 al 300% al 2008, al qual l'hem d'afegir l'endeutament públic, per tant aquesta és la foto final de l'endeutament del país.

Ara tornem a tenir la restricció i a més no podem devaluar. Tot i que no és igual un euro alemany que un euro espanyol, els mercats discriminen, però durant 11 anys hem viscut un emmirallament. Aquí engega un procés que al principi tenia una gran virtut, però que es va convertir en un desequilibri: un xoc demogràfic del país, que té dues bases fonamentals:

Primer. Els nostres baby-booms, nascuts entre els anys 60-65. Aquesta generació a partir del 95 té entre 20 i 30 anys i entra en un mercat de treball que està creixent perquè hi ha crèdit barat i és fàcil començar a crear ocupació i comença el procés de reabsorció d'aquests baby-booms. Per tant: demanda d'habitatges, demanda de béns de consum...

Segon. Tan intensa és la demanda d'ocupació que no n'hi ha prou professionals, perquè a mitjans dels 90 comença la caiguda demogràfica. Comença a incorporar-se al mercat de treball la gent nascuda entre els 75-80 quan la taxa de natalitat era la més baixa del món. Per tant, a final dels 90 no hi ha prou joves per atendre la demanda del mercat de treball i comença a entrar la immigració que té l'edat de demandar béns de consum. Aquesta situació no té precedents a Europa, a l'any 95 hi havia 500.000 immigrants a Espanya i a l'any 2008 n'hi ha 5 milions i mig. És com si el mercat l'haguéssim eixamplat un 18% de cop. Per tant sobre aquestes necessitats de mercat s'inicia el boom. El creixement del consum a Catalunya entre l'any 2000 i l'any 2008 va ser del 30% en termes reals, casi del 5% anual. Aquest creixement és de 25 punts per l'augment del nombre de famílies i 5 punts pel creixement del consum per família, o sigui un creixement no perquè hi hagi més consum, sinó perquè hi ha més famílies. Per tant de cara al futur la demanda interna presenta un perfil bastant més sever que en el passat. Això es tradueix en un creixement de demanda d'habitatges, per fer-nos una idea a Espanya passa d'unes 150.000-200.000 noves famílies entre 1975 i 1995 a 450.000 entre el 2000-2008. A Catalunya passem de 25.000-30.000 de 100.000-

90.000. Per tant, el país realment explota, teníem gent en edat de consumir, crèdit per finançar-lo i una illa d'estabilitat que ens donava l'euro, perquè hi ha crisi a Índia, Rússia, Brasil, Argentina, però ningú se n'enterra.

Quina és la conseqüència d'aquesta situació? La més important és que hem estat invertint molt més del que estalviàvem. Per agafar una dada, al 2007 Espanya i Catalunya van invertir un 31% del PIB (una xifra que no veiem des de l'any 72-73), amb una taxa d'estalvi del 20% del PIB, cosa que genera un forat exterior de l'11%. Es va demanar 110.000 milions només al 2007 per finançar la inversió que l'estalvi intern no podia finançar. En aquest creixement de la inversió, la productiva, manté la quota al voltant del 12% del PIB. El volum de creixement en la inversió en construcció, és la residencial. En definitiva creixement excessiu de la demanda, creixement excessiu de preus, creixement excessiu dels costos laborals, i per tant caiguda de la competitivitat i forat exterior creixent. Caiguda de la competitivitat, quan? Agafant el conjunt de l'economia i fixant l'any 98 com a base 100, els costos laborals per unitat de producte alemany creixen entre el 95 i el 2008 un 3% acumuladament, un 0.2%/any. A nosaltres quan acumulem aquests 14 anys, no és del 3% sinó del 31%, aquest forat de 3 a 31% és el que recuperàvem devaluant i que ara no hem pogut recuperar i que d'alguna manera hem tingut que absorbir fent una devaluació interna. Aquest dèficit exterior a un any, és un problema, però acumulat sistemàticament, al final del període tinc una suma de dèficit que és d'un volum actual d'1 bilió. 1 bilió d'euros és el que déu Espanya en termes nets a l'exterior i que ha de tornar. De fet, el que hem de pagar a l'exterior és al voltant 1.8 bilions, perquè a més d'haver-nos endeutat per pagar la inversió interna, moltes empreses nostres s'han endeutat per finançar la inversió a l'exterior.

Aquesta és molt succintament la història de l'economia catalana i espanyola fins aquell cap de setmana tràgic de setembre del 2008 quan explota Lehman Brothers i els mercats financers senzillament s'assequen. Nosaltres entrem en aquesta crisi de finançament mundial amb un doble xoc, el que produeix la crisi financera i el seu impacte sobre el comerç mundial, i el xoc intern d'una economia que ha estat creixent apalancada en crèdit barat i abundant, que tot i que es va pagant no és el mateix els euros alemanys que els nostres, ja la nostra capacitat de retorn és més qüestionable. Mai s'havia donat aquesta situació, perquè mai ens l'havien permès. Tot això transcorreix durant el 2008 i al 2009 hi ha una catàstrofe que col·lapsa el comerç mundial i per Catalunya també és un drama, l'exportació cau un 17%, una dada que jo no ho he vist mai. En les anteriors crisis l'exportació va créixer, vam absorbir el xoc. Al 2009 no tenim aquesta capacitat i les exportacions literalment col·lapsen i s'emporten per davant una part important de l'ocupació industrial catalana, 150.000 llocs de treball aproximadament hem perdut. Xifra insòlita amb un valor absolut de més d'un 25 per cent de la mà d'obra, que recuperarem, però en molts anys, ja els avanço que l'ocupació que tenia Catalunya al 2007, anant molt be no la recuperarem fins 2018-2019.

En l'àmbit industrial, veient com està el sector i com està tirant l'exportació hauríem de ser capaços d'anar reabsorbint. El 2009 és l'any que la unió europea va dir "gasteu" per què això pot acabar com la gran depressió. Llavors el govern és va posar mans a l'obra, i crec que Zapatero va fer-ho malament abans de la crisi, ja que no hauríem d'haver tolerat l'expansió del crèdit, però un cop va començar, va aplicar les mesures que es van acordar a la cimera de Caps d'Estats per evitar el col·lapse. Però va durar 4 dies. A la primavera de 2010 surt l'informe d'Standard & Poors on ens rebaixen rating. Cal retenir, que aquest país està molt endeutat pel sector privat, com a conseqüència el creixement serà baix, i el sector públic probablement li costarà reduir el dèficit. Comencen més problemes; ve la vaga general de setembre, ve l'amenaça de Merkel, que diu que si hi ha un país que fa suspensió de pagaments el sector privat que tingui bonus també haurà de pagar... esclata el món: Irlanda cau, Portugal cau... fins on estem ara.

L'euro realment està en perill. L'amenaça hi és perquè la solució política és difícil. Els hi recomano que llegeixin la premsa alemanya en anglès i veuran coses tan preocupants com que el 70% dels alemanys voldrien recuperar el marc. La Sra. Merkel navega entre dos aigües, ja que els partits polítics sí estan a favor de l'euro.

2. Què ens espera en aquest moment de cruïlla a la indústria?

Tenim un país que cal desencallar, hem de baixar el volum de deute. Les famílies espanyoles teníem un volum d'endeutament abans de l'expansió del 60% de la seva renda. Ara estem al 135-140%. Aquest procés el podem fer lent, però facin 4 números: quant ha de créixer la renda perquè sense augmentar el deute això hagi de caure? Se'n van fàcilment a 10 anys. Tenim aquest problema i sobretot tenim un doble ajust de la nostra economia des de la demanda pública a la privada i des de la demanda interna a l'exterior. Això el país no ho acaba d'entendre. No se n'adonen que el model que hem seguit fins el 2008 s'ha acabat. Ja en parlarem què farem després però ara el sector públic ha de deixar anar la càrrega, i la demanda interna creixerà una mica però molt poquet. Quan vam iniciar 800.000 cases al 2007 més que tota Alemanya, França i Itàlia plegades, el que vam fer és agafar un tros de futur i portar-lo al present, però la casa ja no la faràs al 2013 perquè ja la tens feta. Per tant aquesta renda és deute futur. Hem gastat una part del nostre futur. A més, demogràficament estancada, creixement del crèdit,... Entenguin què ha fet aquest país, Espanya quan va entrar a l'euro pesava el 10% del PIB, si vostès agafen el crèdit intern espanyol i el divideixen per tot crèdit de l'àrea l'euro veuran que en l'any 1999, el crèdit distribuït a Espanya és del 10-11% del tot el crèdit intern a l'àrea de l'euro. Al 2008 era el 19, aquests punts de més de crèdit que de PIB no ens toca i això és el forat exterior, és el deute que tenim i que hem de tornar, per tant quan pot créixer el crèdit al futur? Per descomptat el 20% espero que no el tornem a veure, però si creix el 5% ja firmaria ara mateix, voldria dir una mica per sobre de la inflació. Quants anys el nostre sector financer s'ha d'estar ell palanquejant a Europa? Si ell ha de tornar el crèdit que li van deixar i que ara no li renoven, doncs ho tindrà difícil. Per tant la tendència del propers anys és de creixement del crèdit molt modest.

Quant al creixement demogràfic com a font d'expansió, els hi recomano que es mirin la nota de premsa de l'INE publicada a l'octubre sobre les previsions demogràfiques d'Espanya i de Catalunya 2011-2021, revisades a la baixa perquè la immigració està començant a marxar, han marxat uns 300.000 immigrants, joves bàsicament de 20 a 30 anys. La població perd a l'estimació 1.8 milió de persones, però si mirem l'estructura que és el que ens interessa de 0 a 19 anys no hi ha variació, es compensa. De 20 a 39 anys perdem en 10 anys 3.5 milions de persones i per la banda alta de 45 a 64 en surten més de 4 milions. Per tant un envelliment enorme de la població i sobre tot des del punt de vista econòmic i de demanda de bens de consum, el gruix de població més consumidora és insuficient. Potser hi haurà una entrada d'immigració de nou.

Per tant no crèdit, creixement molt baix, no creixement demogràfic i no creixement de la construcció, perquè? Per què han hagut molts excessos: 800.000 cases pendents de vendre, això amb una demanda de 150.000/any, són uns quants anys. La construcció ara té el volum que ha de tenir: al voltant del 9%, i és que va arribar al 15%. Aquests 1.5 milions de llocs de treball de la construcció sobraven literalment. Això no es podia mantenir, no era sostenible.

La demanda interna: no. Per tant, només queda la demanda exterior, sobretot només queden les exportacions. Exportar, exportar i exportar. Aquí la indústria és

el rei del mambo. És el sector. És el futur. Si un analitza el creixement del PIB català entre el 2009 i el 2011 i el divideix en dos trossos 2000-2007 veurà que la demanda interna en aquest període sempre creix per sobre del PIB i el sector exterior resta perquè importàvem molt més del que exportàvem. A partir del 2008, s'ha canviat el model, la demanda interna està restant i l'any passat vam créixer un 0,1. Aquest any creixerem un 0,7 perquè el sector exterior compensa la caiguda de la demanda interna. Però així i tot aquest sector continua fent dèficits. Dèficit exterior d'Espanya -4.5% del PIB, per sobre del que era màxim abans de l'euro, vol dir que l'any passat vam necessitar 55.000 milions de crèdit extern per finançar la despesa del país. Això és evident que no és sostenible. Per tant, el creixement de les exportacions les necessitem, perquè hem de tancar el forat exterior. No podem continuar endeutant-nos. A més aquesta crisi ha deixat una ferida molt més profunda en el creixement potencial que ha quedat tocat, i farà que la demanda interna costi que creixi.

Quan un mira com han respost les exportacions a la crisi, fixant-nos en la història no veus crisi, aquesta és la primera vegada que veiem un forat (-17) però si veiéssim aquesta sèrie sense dir que és Catalunya, jo diria que aquí ha hagut una gran devaluació al 2009, perquè al 2010 les exportacions creixen un 18 i al 2011 del gener a l'agost, estaven creixent al voltant del 14. Com és que la indústria catalana ha fet aquest ajust tant instantani? Crec que la indústria catalana en el 2000 va fer els deures, abans de la crisi, davant el col·lapse mundial ja estava preparada per començar a sortir immediatament. Elements d'aquests deures que hem fet: La indústria catalana és conscient que ha canviat el món, poso com exemple aquella data emblemàtica de la tardor del 2001 en que Lear tanca la factoria de Cervera, 1.000 llocs de treball es deslocalitzen. És la primera gran deslocalització i el país se n'entera de que el que havíem viscut del 1995 al 2000, aquesta ocupació industrial, que va créixer fins a un 35%, aquesta empenta, recuperant tot el que es va perdre a la crisi dels 90, va ser l'última època del model tradicional. Amb l'entrada de l'euro, això va començar a canviar i la indústria catalana, en el meu anàlisi, va començar a adaptar-se a condicions de competència internacional molt agressives provinents de la globalització. Al 2000 tenim el xoc de l'esclat de la bombolla de les .com, després al 2001 l'onze de setembre, amb tot allò la indústria europea trontolla, i els nostres industrials comencen a espavilar i quan un analitza quota de mercat a Europa, el que veus és guany de quota a la indústria catalana. Guanya a Alemanya, guanya a Holanda, guanya a Itàlia, en productes de contingut tecnològic mig i mig elevat. I en canvi veus pèrdua de quota en sectors més tradicionals. Però globalment Catalunya ha guanyat quota abans de la crisi, competint amb països especialment competitius. El segon element d'aquests deures és el canvi en la inversió industrial, que vaig analitzar en un volum que tinc publicat des de finals de 80 fins just abans de la crisi i en el que apareixia clarament el canvi de productes cap a productes d'inversió immaterial. El creixement va ser excepcional de tal manera que passa a ser de l'1% de tot l'estoc de capital a mitjans del 1990 al 9% a mitjans del 2000. Al mateix temps aquest xoc de la globalització genera un procés de transformació interna, els sectors més tradicionals comencen a perdre ocupació, perquè tanquen, perquè es deslocalitzen, perquè estan afectats per la competència... i no poden resistir-ho. I els sectors amb més capacitat tecnològica comencen a guanyar ocupació. Per tant agregadament al teixit industrial català, comença a tenir un viratge cap a un capital humà cada cop més qualificat. I per tant la suma d'un estoc de capital que tendeix a millorar la seva composició i un estoc de capital humà que també fa el mateix, i apareix guany de productivitat, derivats d'aquests canvis.

Quan sumem les 3 coses, el procés de deslocalització, l'ajust ocupacional, i el canvi en la composició de la funció de producció de la indústria, ens dona un relat que permet entendre que és el que està passant. Si no, com es podria explicar que la

nostra indústria estigui exportant, ja que això no està improvisat en els últims mesos? Aquest any 2011 superarem el valor absolut històric en exportacions industrials, cap a 50.000 milions probablement acabarem l'any. No ho havíem fet mai. Ni abans de la crisi.

Per tant, el meu diagnòstic de que la exportació industrial està creixent amb tanta intensitat és perquè els deures grossos ja estan fets, i per tant l'ajust que s'ha fet, com els casos de SEAT o NISSAN, han permès l'expansió de l'exportació.

3. Què ens espera de cara al futur?

El que veig: la demanda interna creixerà poc, la demanda exterior costarà, perquè estem en un món de devaluacions competitives i l'euro no es devalua. Es mantindrà en el seu valor, per tant no podem esperar una ajuda d'aquí. En el context de la crisi d'Europa: la demanda aguantarà, esperem que Alemanya mantingui la seva quota d'explotació i tiri de nosaltres. En general, fóra de l'àrea de l'euro el que veiem és devaluació competitiva. Tothom està prenent posicions, Gran Bretanya deixa caure la lliura a un 30%, la corona txeca un 30%, etc, per tant aquest creixement d'exportacions catalanes encara és més sorprenent. Per tant, ho hem fet molt bé, s'ha de dir una i mil vegades, primer perquè fem coses ben fetes i en segon lloc, perquè el futur d'aquest país ha de ser bàsicament industrial.

Aquí ens vam equivocar com a país, entre els 1990 i el 2000, recordaran aquella frase famosa d'un ministre del govern de Felipe González que va dir que la millor política econòmica era la que no existia. Aquesta premissa que es va seguir a Gran Bretanya i als Estats Units ha portat aquests països al desert industrial. Veure al Sr. Cameron convidant al primer ministre xinès perquè l'inverteixi si us plau una factoria de cotxes, però si les tenia vostè fa 15 anys... què ha fet? Bueno és que la millor política és la que no existeix, bé d'acord... Per tant, hem de situar la indústria en el centre de la nostra activitat econòmica perquè és el futur del país. I si no ho entenem així els asseguro que futur hi haurà poc.

L'euro pot acabar malament, però passi el que passi amb l'euro, és crític que la nostra indústria sigui forta. Si això anés malament, devaluaríem, veuríem que podríem pagar... si sortíssim de l'euro els asseguro que el col·lapse de la demanda interna serà fort. Imaginin deure un bilió a l'exterior amb interès de més del 20% i deure 2 bilions en l'interior amb tipus interès de més del 20. Prefereixo no pensar el que li passaria a la demanda interna. Per tant en un horitzó com en l'altre, el sector exterior i per tant, *la nostra indústria és absolutament crítica.*

Sr. Armengol: Hem de retenir tant que potser ni dormirem... perquè s'han dit xifres que realment són sorprenents. I coses com que tenim l'euro, però no és com l'euro alemany... Donem pas a les paraules:

Sr. Ramón Alberich - Vice-president de la Cambra de Comerç de Sabadell.

Primer felicitar al professor. Ens ha donat dades molt significatives. He recollit 4 idees mentre es parlava. Són industrialista convençut. S'ha fet un repàs a les dades i la història ens han estat demostrant uns comportaments, però sóc escèptic. Un cop fet el diagnòstic, com ho arreglem? Aquí entro en conflicte, ja que crec que les solucions entren en un conflicte cultural ja que no veig la població a l'alçada. Estic sorprès de les dades de diferència de Catalunya i Espanya i em preocupa molt.

Quan parlem de la indústria com a motor de recuperació, sóc escèptic. Crec que anem cap a una americanització de classes. En el nostre cas creure tenir drets adquirits és el nostre handicap, una cultura obsoleta i totes les mesures necessàries es topen amb aquestes grans barreres. Finalment, quan vam entrar a la Unió europea i tothom parlava de convergència d'Espanya amb els països de la Unió Europea, però no he sentit parlar de convergència dels països BRIC amb els països occidentals

Sr. Oliver: Comparteixo part del seu escepticisme però jo tinc una altra visió per ser més optimista. Tots aquests problemes culturals que vostè apunta que existeixen crec que estan en fase d'extinció, senzillament perquè Alemanya obligarà. Jo dic, a vegades, que d'aquesta crisi o sortim alemanys o no en sortim. Vull dir que si Alemanya no agafa el comandament de l'àrea... això no s'aguanta. Ni França ni Itàlia... I Alemanya l'ha agafat fins ara i està marcant el ritme, i si ho és així marxarà. Aquesta és l'amenaça.

Respecte la diferència amb Espanya, el que volia dir és que estem més preparats per afrontar la crisi i que a la resta d'Espanya hauran de fer més penitència que nosaltres. Nosaltres tenim una economia molt oberta, l'hem tinguda sempre i si Espanya no tira ens haurem d'espavilar més en el marc internacional. Quan parlem de l'eix del Mediterrani, jo ja vaig publicar fa 11 anys un llibre on ja demostrava que el 55% de les exportacions espanyoles passen per aquest eix.

Sr. Antoni Aranda – Cap del Departament de Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Sabadell.

Sentir algú dient que l'economia va bé i que pot millorar és tota una novetat. Potser caldria deixar de lamentar-nos i mirar com millorar. Però, primer, em preocupa com solucionar el problema de l'atur. Quin és el futur de la mà d'obra? Segon, tenim la generació millor preparada de tota la història que ha d'emigrar, i emigren els millors. Com retenim aquest talent? Ja que els formem, amb els diners que costa a la societat i després se'n van a altres països. Tercer, hem pogut cobrir llocs de treball amb el Baby-Boom i amb la immigració, ara tot ha canviat, si es reactiva l'economia, com cobrirem els llocs de treball? I quart, si no incorporem gent nova, la sostenibilitat del país, el futur dels presents i les nostres jubilacions, on acabaran?

Sr. Oliver: Tenim un problema estructural i el tindrem, com el gestionem? Catalunya ha destruït 400.000 llocs de treball. La mitjana de creació de llocs de treball del 98–2008 va ser de 80.000. Si ens quedem amb la mitjana són 10 anys per recuperar aquests llocs de treball perduts, no de l'atur. Tenim 5 milions d'aturats, però 2 ja hi eren abans de començar la crisi. Els 150.000 que s'han perdut de la construcció no són recuperables. No hi ha feina ni aquí ni a fóra. Perquè en aquests moments la construcció pesa el que li tocava per mitjana històrica. Ja ho hem gestionat altres vegades. Com a societat no som pas novells en això: en el 85, 22% d'atur. En el 95, 23% d'atur. D'acord que podíem devaluar,

i teníem el crèdit... però les xarxes familiars acaben funcionant. Però sigui com sigui ens hem de començar a acostumar. En el àmbit de la creació d'ocupació jo sóc menys pessimista, la indústria estic convençut que recuperarà aquests llocs de treball.

Sobre la demografia i preparació de la generació, crec que és cert que tenim una generació molt ben preparada però crec, honestament, que està incorrectament preparada ja que ens falta gent professional i ens sobren llicenciats. No és la que necessita el país. No potser que tinguem més llicenciats de 25 a 40 anys que a Alemanya. No pot ser perquè no tenim un teixit productiu per això. Tenim una estructura demogràfica absolutament perversa, amb una base de fracàs escolar, una mitjana molt petita i una superestructura a dalt excessiva. A Alemanya, el 60% de la població té formació professional i així els hi va. En aquest futur que ens ve, hauríem de pensar en aquesta reflexió.

Sobre el futur demogràfic, ja ho he dit, han de venir més immigrants sinó no cobrarem les pensions.

Salvador Guillermo – Secretari General de FEPIME

A Europa no hi ha política europea, hi ha política d'Estats, Alemanya, França... Ara que hi ha diferències no sabem si guanyarà Alemanya o França, sembla ser que Alemanya. Si Europa deixa Alemanya, ens interessa? Si hem de definir el model europeu i per tant de l'euro, en aquest sentit, hi ha política europea?

Japó té un endeutament públic molt elevat o el cas d'Estats Units on l'Estat de Califòrnia té una important crisi i ningú no parla de la crisi del dòlar. Ens interessa l'euro per sobreviure amb el dòlar.

Des de Catalunya hem vist sempre l'economia productiva i des de Madrid mai l'han vist, que ens la que ens farà forts. El programa de reformes del govern és per posar-se a plorar, llavors com creus que cal engegar una política industrial micro, per potenciar aquesta economia productiva i fer que Madrid vegin que també els interessa? Com és l'eix del Mediterrani per tota Espanya.

Sr Oliver: La crisi és una oportunitat i l'Eix Mediterrani fins la crisi no hi era. Madrid està preparada per entendre aquest discurs. Ara és un bon moment per les aportacions catalanes a Madrid, ells encara estan discutint el canvi de model productiu.

Honestament, mirant els últims 20 anys d'economia mundial, americans, russos anglosaxons, etc... mirant on estan ara aquestes potències, el model germànic i el del centre d'Europa, és el clar vencedor. Nosaltres vam seguir un model anglosaxó, però Alemanya i el centre d'Europa han seguit un altre, més productiu, més preocupat per l'exportació, i preocupats per la cohesió social. Aquest model emergeix. És cert que Alemanya ha agafat el comandament i el que era tradicional: deixar que França estigués a la tarima. França té un paper important però no és el d'Alemanya. Al final el que estem demanant als alemanys és que avalin el deute i és clar que són exigents, tenen tot el dret si finalment han de pagar.

Finalment, Japó té un deute del 200% però tot està en mans japoneses. Per tant tenen resolt el problema. Amèrica comença a tenir problemes. És un problema a punt d'emergir, i el dòlar caurà en picat.

Joan García Planas – Membre de la Junta Directiva del Gremi de Fabricants

Hem de confiar en la indústria competitiva i exportadora que ens tregui de la crisi i que sigui capaç de contrarestar la manca que ens ha deixat la construcció i d'altres sectors. Sóc bastant escèptic. La indústria que tenim és poca, si la hem de re inventar, el capital que es necessita veig difícil que es creï. Per mi és poc competitiva perquè pel tipus de demografia que vostè deia, també perquè aquesta gent que se'n va anar a la construcció no està formada i no la podem absorbir, aquest dèficit que vostè deia malgrat que hem exportat més, la baixada que hi ha de consum, per algo serà aquest dèficit. Estem en un monopoli mundial, per tant

no només ens esperen a nosaltres. Els potencials consumidors, també s'autoabasteixen. Com arribes allà amb les teves mercaderies? No és tan senzill. Necessitaríem unes infraestructures, un marc legal, jurídic, etc., perquè quan una empresa gran crida de seguida se sent però quan és una PIME no hi ha manera. No crec que puguem absorbir el nivell d'atur i per mi és un problema potencialment social i que crea despesa pública, i no se fins on pot arribar.

Respecte a Alemanya, a vegades sento gent que la critica, i no es miren el país, jo crec que ens hauríem d'emmirallar de tots, des del polítics, fins el país.

Sr. Oliver: Estic totalment d'acord. Tildar a Alemanya d'egoista perquè no treu el talonari i paga els teus deutes...De fet Alemanya acabarà pagant però vol que primer t'ajudis tu, fes els deutes.

Ara tenim un dèficit comercial del 4% i en el 95 era 8-9, que no ho havíem vist a la nostra vida. En les dificultats que diu, la indústria ha fet els deutes, a l'exterior està fent el que li toca però amb això no hi ha prou de cara al futur. En polítiques micro hi ha molt per recórrer. Des de temes tecnològics fins a formació professional. Tenim un teixit universitari enorme, però massa desvinculat del teixit productiu. Els rectors haurien d'estar insistint en que això no pot ser. Aquí hi ha molta feina. Aquest país ha de fer moltes micro-reformes per tirar endavant.

Sr. Martí Puig – President PIMEC Vallès Occidental

Hem arribat a trobar la "tormenta perfecta". No ens podem quedar parats. Per tant hi ha una necessitat per controlar aquesta tempesta i trobar vies d'escapament per intentar sobreviure. Per tant hi ha una necessitat de tenir un lideratge que gestioni i en sàpiga. És evident que Alemanya té un paper fonamental en aquest aspecte. Ja veurem què passa en les properes eleccions si a Merkel no li passen factura de tot el que està passant.

En ocasions s'han fet estudis que han intentat lligar el sector primari amb el sector secundari: indústria amb l'agricultura. No se si ens podria fer una reflexió en aquest sentit. Estic convençut que la indústria és el motor necessari però sola no podrà fer-ho, caldria ajuda d'altres elements. Cal recordar la revolució industrial on a Catalunya va haver-hi un treball important de tirar endavant indústria i camp. I també vull saber la seva opinió respecte que potser caldria mirar uns escenaris, les següents crisi, segons la demografia?

Sr. Oliver: No tothom comparteix el diagnòstic. Sinó, no discutiríem pas. El país encara està en perplexitat del xoc. Serà dur i difícil, però el país sobreviurà, i s'ha d'entendre i enfrontar els problemes, sinó encara serà més difícil tirar endavant, i vas fent malabarismes i no afrontes els problemes de cara.

En el tema del nacionalisme alemany sí que hi ha algun partit en contra però la majoria és mostra clarament proeuropea. L'euro el defensen per interès propi. Per tant les eleccions properes a Alemanya no em preocupen. Sortosament a centre-europa defensen l'estructura europea. Una altra cosa són les opinions públiques.

Finalment referent al tema del camp, crec en el que hem de créixer més és en allò que en sabem, sí que hem d'encetar sectors nous també. És cert que tenim una indústria agroalimentària potent que encara té molta feina a fer, si comparem a altres països. Finalment respecte els horitzons, la crisi americana. També Xina té problemes. Però tot és molt incert. No hi ha norma.

Sr. Pere Roca - President de la Fundació ICIL (Institut Català de Logística)

Afegir-me a la felicitació de la ponència que s'ha centrat en dues línees clares, la industrialització per l'exportació i orientar cap a la demanda externa a tots els fronts de treball. Per actuar cap aquestes línees tenim un temps de recorregut i ho veiem difícil. Crec que iniciatives que hem creat per potenciar la demanda interna, han permès accedir més fàcilment al consum. Hi ha un mercat a tenir en compte.

Se'ns diu que hi ha un escenari però se'ns fa difícil saber com l'executarem, amb la dificultat del crèdit per arribar a aquest escenari. És el primer esclavó però cal passar per arribar al comerç després a la petita indústria i a la importació i exportació d'elements. La macroeconomia ens porta cap a una situació d'empènyer el producte cap el consumidor i hem de pensar en polítiques que facin més possibles l'accessibilitat del material. Estem veient una tendència de les indústries que van marxar van retornant cap a casa nostra, però tornen diferents, amb models productius diferents. Quina visió té vostè sobre aquests aspectes? Si els hem de considerar descartats com a demanda interna i si el model d'industrialització que pensem pel futur l'hem de tancar del que havíem tingut fins ara i per tant ens obliga a pensar en noves fórmules d'industrialització.

Sr. Oliver: Jo no renuncio a la demanda interna. L'únic que el creixement serà modest. Vostè diu que aquí hi ha canvis importants, per exemple a França ha tingut molt d'èxit una política de foment del lloguer, que estableix una sèrie de desgravacions fiscals. Aquí tenim un parc d'habitatges enormes. Potser m'ha sortit una visió massa pessimista, jo no sóc pessimista. Divendres es publica la taxa de població activa. I dissabte a 4 columnes es publicarà als diaris: Ara hi ha 1,6 milions de famílies en que tothom està aturat. Hi ha 5 milions d'aturats. A l'any 95 també teníem 1,6 milions de famílies que tothom estava aturat, però llavors hi havia 12 milions de famílies i ara hi ha 17 milions, per tant, en termes relatius avui hi ha menys famílies en aquesta situació. Al 95 teníem 12 milions de llocs de treball a Espanya i a Catalunya 2.100.000, i avui després d'aquest xoc terrible tenim 18 milions a Espanya i 3 milions llargs a Catalunya. Per tant avui el nombre d'ocupats per família és més alt que el de l'any 95. La capacitat de resistència de les famílies és gran i per això aguanta el país. Hi ha 18 milions de persones produint i ingressant i a Catalunya hi ha un 50% més d' ocupats que a l'any 95. Estem parlant de creixement, no de nivell absolut. Un creixement del 4% anual acumulatiu, miro la història i veig que el gruix me l'han donat les noves famílies i miro la història futura i en els propers 10 anys les famílies a Espanya globalment creixeran 300.000 i a Catalunya 15.000–10.000.. misèries. Per tant el creixement del consum, pot canviar la composició, però generarà creixement. Hi ha un element de desconfiança de la situació econòmica que està frenant moltes d'aquestes famílies que poden consumir raonablement. Però els creixements que hem vist en el passat no els tornarem a veure. Per tant, no estic dient que la demanda interna no tirarà, dic el motor de l'expansió ha de ser en l'obertura exterior, ha de ser millores de productivitat, ha de seguir el model alemany i respecte a la deslocalització i aquests retorns coincideixo amb vostè. Hi ha un aspecte al comerç internacional que sovint s'oblida, té un component gravitatori i al centre està concentrat al voltant d'un àrea, per motius diversos. Per exemple els catalans exportem més que cap altre país a Portugal. I no és casual. Per què? L'atracció gravitatòria: distància, costos laborals, xarxes, contactes... Xina té un pla estratègic per industrialitzar el nord d'Àfrica, en 20 anys. Perquè veuen que el mercat europeu està aquí mateix. Aprofitem que encara no hi són.